

5 voet, zouden opvoeren. Dit geschiedde door van den omtrek boogsgewijs naar de as voerende buizen, waar het uitstroomende water door 't volgende hooger geplaatste rad werd opgeschept en hooger gevoerd.

Verder vermeldt De Courtanvaux Hoogendijk's koperen globe met de betrekkelijke beweging der zon in de ecliptica; en zijn hoogst gevoelige pyrometer: „l'haleine seule, poussée un instant contre une petite barre de fer, mettoit en mouvement l'aiguille”. Met Hoogendijk beklom de markies een der hooge korenmolens, die hij uitvoerig beschrijft, bezocht hij een der groote lijnbanen en bracht hij met zijn jacht een bezoek aan Dordrecht, waarbij twee vrienden van zijn gastheer: Pieter Storm ¹⁾ en Vanlienden ²⁾ hem vergezelden. Op een wandeling langs de buitenwijken staat de Franschman verbaasd over de vele, dicht aan elkaar grenzende particuliere theetuintjes, in lange groepen naast elkaar liggend en uitkomend op een gemeenschappelijken weg die aan beide zijden door een deur is afgesloten, het geheel omringd door sloten. Van die gemeenschappelijke deuren heeft elk der aangelegen tuineigenaren een sleutel, terwijl elke tuin weer door een deur van den weg is afgesloten. De koepels staan in het van den weg afgekeerde gedeelte van den tuin. Zijn geleider vertelt hem bij deze gelegenheid, dat een dievenbende jaar in jaar uit ongestraft deze koepels plundert en dat hij voor zich, daarom de deur van zijn koepel maar openlaat, daar er weinig van waarde valt te stelen, maar de schade aan deuren en sloten anders groot is!

Een zweem van spot is niet te miskennen in de beschrijving, die De Courtanvaux geeft van een bezoek door hem aan de burgemeestersfamilie Cossart ³⁾ gebracht in haar

1) Pieter Storm stierf in Maart 1799 als bejaard jonkman op de Delftschevaart in den ouderdom van 73 jaar. 2) Wellicht Pieter van Liender, die in October 1776 stierf als koopman op de Gelderschekade, in den ouderdom van 78 jaar. 3) Jacob Jansz. Cossart, getrouwd met Aletta Margaretha van der Hoeven. Zijn door Dionys van Nijmegen geschilderd portret, afkomstig van de hofstede Portland te Rhoon en later in het bezit van Van der Hilt, waard in het Hof van Bourgondië te Charlois (zie Rotterdamsch Nieuwsblad, feuilleton 20 November 1893), werd in 1916 door de Commissie voor het Museum Boymans aangekocht ter plaatsing in het nieuwe